

A ט"ד

Intro

Today we will Be"H learn דף י"ט of בבא קמא.
Some of the topics we will learn about include:

צדורות

כחו, damage caused by a force generated by one's animal, such as a stone kicked into a utensil, is equivalent to damage caused by bodily contact. Nevertheless, it is a מחלוקת whether one is fully liable for such damages, OR if there is a למושה מסיני the הלכה that he is only liable for half-damages.

The Gemara discusses many aspects of this idea, including:

שנוי לצדורות לרביע נזק

Whether an animal that damages through צדורות with an unusual, deliberate action is liable for $\frac{1}{4}$ or $\frac{1}{2}$ of the damages?

העדאה לצדורות

Whether one pays full damages if the animal damages through צדורות in an unusual manner three times and becomes a מועד;

כח כחו

Whether סומכוס agrees that the הלכה למושה מסיני of צדורות applies to a secondary force generated by the animal to only pay נזק.

התיזה ברה"ר

is a form of רגל and is exempt in a public area.

A

צדורות

שנוי לצדורות
לרביע נזק

העדאה לצדורות

כח כחו

התיזה ברה"ר

B The Gemara references the following two Halachos concerning בור, a public hazard:

איש בור ולא שור בור

One is not liable for a בור created by his animal, and בור המתגלגל

One IS liable for a בור he created that was brought elsewhere by an animal.

השן מועדת לאכול את הראוי לה

One is fully liable for food which his animal eats in a usual manner, including

אכילה ע"י הדחק

If it only eats this food out of necessity;

B

בור

איש בור - ולא שור בור
בור המתגלגל

השן מועדת לאכול
את הראוי לה

1 So let's review...

The Gemara earlier discussed at length the מחלוקת סומכוס ורבנן regarding צרורות כי אורחייהו
 If an animal kicks up stones in its natural course of walking and the stones causes damage;
 סומכוס holds
 צרורות משלם נזק שלם
 He pays full damages, because this is considered רגל, because
 כחו כגופו דמי

While the רבנן maintain
 צרורות חצי נזק
 He pays only half-damages, because there is a הלכה למשה מסיני that one only pays חצי נזק for צרורות.

The Gemara continues to delve into these Halachos:
 רב אשי first inquires according to the רבנן, who hold regarding
 צרורות כי אורחייהו
 חצי נזק

What would the Halachah be in a case of unusual צרורות;
 and as Rashi explains;
 בעטה

והתיזה צרורות
 The animal kicked deliberately and the stones flew and caused damage; which is a case of קרן;

Perhaps,
 יש שנוי לצרורות לרביע נזק
 He is liable only for ¼ of the damages, just as every קרן תם pays only ½ of the usual payment? OR,
 אין שנוי לצרורות לרביע נזק

He is liable for ½ the damages, because a תם שור is never exempted to pay less than ½ the damage?

תיקו
 The Gemara leaves this question unresolved.

1

צרורות כי אורחייהו

If an animal kicks up stones as it walks and the stones cause damage

רבנן
 צרורות משלם
 חצי נזק

סומכוס
 צרורות משלם
 נזק שלם

הלכה למשה מסיני
 only חצי נזק for צרורות

כחו כגופו דמי

רב אשי

What would the Halachah be in a case of UNUSUAL צרורות

The animal kicked deliberately and the stones flew and caused damage; which is a case of קרן;

OR,
 אין שנוי לצרורות
 לרביע נזק

Perhaps,
 יש שנוי לצרורות
 לרביע נזק

He is liable for ½ the damages, because a תם שור is never exempted to pay less than ½ the damage?

He is liable only for ¼ of the damages, just as every קרן תם pays only ½ of the usual payment?

תיקו

2 The Gemara proceeds to cite the following clause of the Mishnah at the beginning of the Perek on דף י"ז, and explains how it can be understood according to each opinion, that of סומכוס or the רבנן; and shows how it relates to this question:

The Mishnah states:
היתה מבעטת
If the animal kicked something and broke it;
או שהיו צרורות מנתזין מתחת רגליה
ושברה את הכלים
Or if it kicked stones into utensils and broke them,
משלם חצי נזק
The owner is liable for half-damages.

The first case, מבעטת, is understood simply because it is קרן תם.

The second case can be understood various ways:
To reconcile the Mishnah with סומכוס we must explain it צרורות

מחמת ביעוט
The stones flew from a deliberate kick; and therefore, he pays only חצי נזק because it's קרן תם.

But, we cannot explain it

צרורות
כי אורחיהו

נזק שלם according to סומכוס it would be

However, according to the רבנן we CAN explain it צרורות

כי אורחיהו

Because they hold חצי נזק

OR,

We can also explain it

צרורות

מחמת ביעוט

According to the רבנן;

If we hold

אין שנוי לצרורות לרביע נזק

But if we hold

יש שנוי לצרורות לרביע נזק

He would only pay 1/4;

=====

2

היתה מבעטת
If the animal kicked something and broke it;
או שהיו צרורות מנתזין מתחת רגליה
ושברה את הכלים
Or if it kicked stones into utensils and broke them,
משלם חצי נזק
The owner is liable for half-damages.

ק"ק תם (היתה מבעטת)
או שהיו צרורות מנתזין מתחת רגליה
ושברה את הכלים
(משלם חצי נזק)

רבנן / סומכוס

צרורות משלם חצי נזק

צרורות - כי אורחיהו
Because they hold
צרות חצי נזק;
OR,
צרורות - מחמת ביעוט
If we hold
אין שנוי לצרורות לרביע נזק
But if we hold
יש שנוי לצרורות לרביע נזק
He would only pay 1/4;

סומכוס

צרורות משלם נזק שלם

צרורות - מחמת ביעוט
The stones flew from a
deliberate kick;
therefore, he pays נזק חצי
because it's ק"ק תם.
But, we cannot explain it
צרורות - כי אורחיהו
Because according to סומכוס
it would be נזק שלם

3 אישי now inquires according to סומכוס who holds regarding
 צרורות כי אורחיהו
 צרורות כי אורחיהו
 נזק שלם
 When it's כחו, the first כח;
 However, what is the Halachah in a case of
 כח כחו
 When it's the second כח, a secondary force generated by
 one's animal, such as kicking a stone onto another stone
 which then breaks a utensil;
 Perhaps he pays
 חצי נזק
 Because
 גמיר הלכה
 ומוקי לה בכח כחו
 הלכה למשה מסיני also agrees that there exists a secondary force;
 regarding צרורות, but understands it to be referring to a
 Or he pays
 נזק שלם
 Because
 לא גמיר הלכה כלל
 הלכה למשה מסיני disagrees and holds that there is no
 regarding צרורות at all?

תיקו
 The Gemara leaves this question unresolved as well.

3

צרורות כי אורחיהו

<p><i>רבנן</i></p> <p>צרורות משלם</p> <p>חצי נזק</p> <p>הלכה למשה מסיני <i>only חצי נזק for צרורות</i></p>	<p><i>סומכוס</i></p> <p>צרורות משלם</p> <p>נזק שלם</p> <p>כחו כגופו דמי</p>
--	--

What is the Halachah in a case of
כח כחו
 A secondary force generated by one's animal,
 such as kicking a stone onto another stone
 which then breaks a utensil;

<p><i>Or does he pays</i></p> <p>נזק שלם</p> <p><i>Because</i></p> <p>לא גמיר הלכה כלל <i>סומכוס disagrees and holds that there is no רב אלף מסיני regarding צרורות at all?</i></p>	<p><i>Does he pays</i></p> <p>חצי נזק</p> <p><i>Because</i></p> <p>גמיר הלכה ומוקי לה בכח כחו <i>סומכוס agrees that there is a רב אלף מסיני regarding צרורות, but understands it to be referring to a secondary force;</i></p>
---	--

תיקו

4 The Gemara cites the next clause of the Mishnah at the beginning of the Perek on דף י"ז, and explains how it can be understood according to each opinion; and how it relates to this question:
 The Mishnah states:
 דרסה על הכלי ושברתו
 ונפל על כלי ושברו
 If the animal stepped on a utensil and broke it, and a shard flew out and broke another utensil;
 על הראשון משלם נזק שלם
 ועל האחרון משלם חצי נזק
 The owner is fully liable for the damage to the first utensil, because it is a clear case of גלגל;
 But is only liable for half-damages of the second utensil;
 Why?

According to the רבנן, simply because it is צרורות;
 However, we can reconcile the Mishnah with סומכוס, but only if we say that סומכוס agrees that the הלכה למשה מסיני of צרורות applies to כחו.
 =====

4 מלאכה

**דרסה על הכלי ושברתו
ונפל על כלי ושברו**

If the animal stepped on a utensil and broke it, and a shard flew out and broke another utensil;

**על הראשון - משלם נזק שלם
ועל האחרון - משלם חצי נזק**

כ"ן
צרורות משלם
חצי נזק

↓

צרורות

סומכוס
צרורות משלם
נזק שלם

↓

The הלכה למשה מסיני
of צרורות
applies to כחו

5 The Gemara continues with a series of inquiries and Halachos regarding צרורות לה:
 היתה מהלכת במקום שאי אפשר לה
 אלא אם כן מנתזת
 If the animal was walking in an area where it would inevitably dislodge stones;
 However,
 ובעטה והתיזה והזיקה
 It then deliberately kicked stones and caused damage;
 Perhaps
 כיון דאי אפשר לה
 אורחיה הוא
 It is considered usual, since it was unavoidable, and so he pays חצי נזק צרורות;
 OR
 השתא מיהא
 מחמת ביעוט קמנתזה צרורות
 It caused the damage deliberately, and so it is considered קרן, and is therefore subject to אשי's inquiry whether he pays רביע נזק?

The Gemara replies
 תיקו

5

**היתה מהלכת במקום שאי אפשר לה
אלא אם כן מנתזת**

If the animal was walking in an area where it would inevitably dislodge stones

ובעטה והתיזה והזיקה

It then deliberately kicked stones and caused damage;

Or

**השתא מיהא
מחמת ביעוט
קמנתזה צרורות**

*It caused the damage deliberately,
it is considered קרן,
and is therefore subject to
אשי's inquiry whether
he pays רביע נזק?*

Perhaps

**כיון
דאי אפשר לה
אורחיה הוא**

*It is considered usual,
since it was unavoidable,
and so he pays חצי נזק צרורות;
צרורות;*

תיקו

6 An additional Halachah:

היתה מהלכת ברשות הרבים והתיזה והזיקה פטורה

One is NOT liable for צרורות in a public area, because תולדה דרגל הוא It is a form of רגל in this regard.

Furthermore,

התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות היחיד

If the animal kicked the stone while walking in the רשות הרבים, but the stone damaged a utensil situated in a רשות היחיד;

At first ר' זירא ruled

עקירה אין כאן הנחה יש כאן

Since it originated in an area where he is exempt, he is not liable for the damage.

However, the Gemara refutes this from the following ברייתא:

היתה מהלכת בדרך והתיזה בין ברה"י בין ברה"ר חייב

One is liable for צרורות both in a public and private area. This cannot refer to

התיזה ברה"ר והזיקה ברה"ר

If the animal kicked AND damaged in the רה"ר, because we have established that צרורות is a form of רגל and is exempt in the רה"ר; rather, this must refer to

התיזה ברה"ר והזיקה ברה"י

A stone kicked from the רה"ר to a רה"י, contradicting ר' זירא?

ר' זירא responds

הדרי בי

I have indeed retracted my earlier statement, and agree that he IS liable if the damage occurred in the רשות היחיד.

=====

6

היתה מהלכת ברשות הרבים והתיזה והזיקה פטורה

One is NOT liable for צרורות in a public area, because תולדה דרגל הוא

התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות היחיד

If the animal kicked the stone while walking in רשות הרבים, but the stone damaged a utensil situated in a רשות היחיד;

At first ר' זירא ruled

עקירה אין כאן - הנחה יש כאן!?

Since it originated in an area where he is exempt, he is not liable for the damage.

היתה מהלכת בדרך והתיזה בין ברה"י בין ברה"ר חייב

One is liable for צרורות both in a public and private area.

This cannot refer to פתיצה ברה"ר והזיקה ברה"ר because we have established that צרורות is a form of רגל and is exempt in the רה"ר

Rather, this must refer to פתיצה ברה"ר והזיקה ברה"י A stone kicked from the רה"ר to a רה"י

Contradicting ר' זירא

7 The Gemara now inquires, regarding several activities which may be classified as קרן:
 כשכשה בזנבה
 כשכוש יתירא מהו
 If the animal damages by swishing its tail in an excessive manner;
 Is this usual, and רגל, which is פטור ברשות הרבים
 Or unusual, and קרן, which is חייב ברשות הרבים

Furthermore,
 כשכשה באמתה מהו
 If a male animal swished its אבר; perhaps
 It is קרן, because
 קרן לאו יצרא קתקיף ליה?
 הכא נמי לא שנא
 It is incited by its desires;
 OR, it's רגל, because
 קרן כוונתו להזיק
 הא אין כוונתה להזיק
 It did not damage deliberately;
 The Gemara replies
 תיקו
 =====

7

 ו' צ"ל
הדרי בי
I have indeed retracted my earlier statement and agree that he is liable if the damage occurred in the רגל ביחוד.

Activities which may be classified as קרן

כשכשה בזנבה
כשכוש יתירא מהו
 If the animal damages by swishing its tail in an excessive manner
 Is this usual and therefore רגל which is פטור ברשות הרבים
 Or unusual and therefore קרן which is חייב ברשות הרבים

כשכשה באמתה מהו
 If a male animal swished its אבר; perhaps
 It is קרן, because קרן לאו יצרא קתקיף ליה
 הכא נמי לא שנא
 It is incited by its desires;
 OR, it is רגל, because קרן כוונתו להזיק
 הא אין כוונתה להזיק
 It did not damage deliberately

תיקו

8 The Gemara now returns to the final case of the Mishnah:

היה דליל קשור ברגליו
If something was tied to a chicken's leg, and as the
Gemara explains

בדאדייה אדויי

The animal was jumping about until this thing broke
loose and damaged a utensil;

משלם חצי נזק

The owner of the chicken is liable for half-damages,
because it's צרורות;

However,

דליל הפקר

If the דליל was ownerless and someone tripped over it, it
depends;

נקשר מאליו פטור

If it became attached to the chicken on its own, the
chicken's owner is not liable, because the Pasuk says

כי יפתח איש בור

ולא שור בור

One is not liable for a public hazard created by his animal.

However,

קשרו אדם חייב

If someone deliberately attached it to the animal, that
person IS liable, because the utensil is considered

בורו המתגלגל

ברגלי אדם ברגלי בהמה

A בור that was brought elsewhere by an animal, for which
the owner of the בור is liable;

The review of the following Mishnah is included in the
next Daf.

8

מלך

היה דליל קשור ברגליו

If something was tied to a chicken's leg, and...

בדאדייה אדויי

The animal was jumping about
until it broke loose and damaged a utensil;

משלם חצי נזק

The owner of the chicken is liable for half-damages,
because it is צרורות

דליל הפקר

If the דליל was ownerless
and someone tripped over it, it depends;

נקשר מאליו פטור

If it became attached to the chicken on its own, the
chicken's owner is not liable, because the Pasuk says

כי יפתח איש בור

ולא שור בור

However,

קשרו אדם חייב

If someone deliberately attached it to the animal,
that person is liable, because the utensil is considered

בורו המתגלגל ברגלי אדם ברגלי בהמה

A בור that was brought elsewhere by an animal
for which the owner of the בור is liable